

Sygn. akt I UK 60/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 6 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSA Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem zainteresowanej B. C.

o ustalenie nieistnienia ubezpieczenia społecznego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 września 2011 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 9 grudnia 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2008 r., Sąd Okręgowy - Sąd Ubezpieczeń Społecznych w K. oddalił odwołanie ubezpieczonej E. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 lutego 2005 r., w której stwierdzono, że E. S. podlegała ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2001 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczona zawarła z B. C. umowę spółki cywilnej celem wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej w K. Przedmiotem działalności gospodarczej było świadczenie usług w zakresie ręcznego mycia samochodów, sprzedaży artykułów przemysłowych oraz importu i eksportu towarów i usług. Datę rozpoczęcia działalności gospodarczej strony umowy wyznaczyły na dzień 1 lipca 1997 r. Pełnomocnikiem spółki został ustanowiony syn ubezpieczonej - A. S. (zatrudniony na podstawie umowy o pracę). W dniu 30 marca 2001 r. ubezpieczona zgłosiła zmianę w ewidencji działalności gospodarczej, polegającą na "przerejestrowaniu" dotychczasowej spółki cywilnej w jednoosobową działalność gospodarczą. W uwzględnieniu wniosku ubezpieczonej (sporządzonego przez nią własnoręcznie) organ ewidencyjny zaświadczeniem z dnia 30 marca 2001 r. potwierdził wpisanie do ewidencji E. S., stale zamieszkałej w K., jako przedsiębiorcy prowadzącego od dnia 30 marca 2001 r. (uprzednio będącego wspólnikiem spółki cywilnej) pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie ręcznego mycia samochodów, sprzedaży artykułów przemysłowych, eksportu - importu towarów i usług. Jednoosobowa działalność gospodarcza była przez ubezpieczoną prowadzona do dnia 31 grudnia 2001 r., co zostało potwierdzone zgłoszeniem o zaprzestaniu wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług VAT-Z z dnia 7 stycznia 2005 r. Do dnia 1 stycznia 1999 r. ubezpieczona z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej była objęta ubezpieczeniami społecznymi i opłacała z tego tytułu składkę. W dniach 7 stycznia 1999 r. i 1 lipca 1999 r. w organie rentowym zgłosiła wyrejestrowanie z ubezpieczeń społecznych. Od dnia 1 lipca 1997 r. ubezpieczona - z racji prowadzonej działalności gospodarczej - figurowała w ewidencji podatników

Drugiego Urzędu Skarbowego w K. jako wspólnik spółki cywilnej "Myjnia Samochodowa" w K. Ubezpieczona za lata 1997-2000 złożyła zeznania podatkowe PIT-27 i PIT-28 wraz z załącznikami (PIT-27B i PIT-28B). Za rok 2001 ubezpieczona złożyła zeznanie podatkowe PIT-36, w którym wykazała przychód 104.600 zł pochodzący z pozarolniczej działalności gospodarczej. Wszystkie zeznania podatkowe były sygnowane własnoręcznie przez ubezpieczoną. Bezpośrednim prowadzeniem myjni samochodowej zajmował się A. S. To on również jako pełnomocnik spółki zajmował się prowadzeniem rozliczeń z kontrahentami, wystawiał faktury, prowadził korespondencję z urzędem skarbowym i ZUS oraz wykonywał inne, bieżące czynności biznesowe. W tym czasie ubezpieczona często wyjeżdżała do Austrii, gdzie przebywał jej mąż, jednak była w stałym kontakcie z synem i podpisywała przedkładane przez niego dokumenty. W dniu 12 października 1998 r., decyzją Kierownika Wydziału Konsularnego Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wiedniu ubezpieczona uzyskała zgodę na zamianę obywatelstwa polskiego na austriackie, wskutek czego utraciła obywatelstwo polskie. Ubezpieczona dokonała wymeldowania się ze swojego dotychczasowego miejsca zamieszkania (K.) z dniem 20 września 1999 r. i zameldowała się na terytorium Austrii. W trakcie przyjazdów do Polski oraz podczas wizyt syna w Austrii podpisywała dokumenty związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. Za okres przypadający między 1 stycznia 1999 r. a 31 grudnia 2001 r. ubezpieczona nie opłacała żadnych składek na ubezpieczenia społeczne.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Sąd pierwszej instancji przyjął, że wprowadzie dopiero faktyczne rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej lub pozostawanie w gotowości do jej prowadzenia uzasadniają powstanie obowiązku ubezpieczeń społecznych, jednak te przesłanki zostały przez ubezpieczoną zrealizowane w okresie objętym decyzją organu rentowego. Zdaniem Sądu, w następstwie ustanowienia pełnomocnika do prowadzenia spraw biznesowych w osobie swojego syna, ubezpieczona nie miała obowiązku bezpośredniego, czynnego uczestniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej. W tym zakresie Sąd Okręgowy uznał za niewiarygodne twierdzenia ubezpieczonej jakoby nie upoważniła ona syna do prowadzenia spraw gospodarczych. Ubezpieczona pomimo wyjazdu za granicę

miała możliwość realnego wpływu na zasady i kierunki prowadzenia działalności gospodarczej przez syna. Fakt prowadzenia działalności gospodarczej na jej rachunek potwierdzają zaś złożone zeznania podatkowe, w których wykazywała zysk. Pomimo zmiany obywatelstwa ubezpieczona we wszystkich dokumentach urzędowych związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą określała K. jako miejsce swego zamieszkania. Sąd Okręgowy nie zgodził się z ubezpieczoną co do tego, że sama zmiana obywatelstwa wyłączała możliwość faktycznego prowadzenia przez nią działalności gospodarczej na terenie Polski oraz powodowała rozwiązanie umowy spółki cywilnej. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, powołując się na art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.; obecnie jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), uznał, że odwołująca się z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie wskazanym w decyzji organu rentowego.

W apelacji od powyższego orzeczenia odwołująca się zwróciła - w szczególności - uwagę na okoliczność, że z dniem 23 lutego 1999 r. zrzekła się obywatelstwa polskiego, dlatego wobec niej miała zastosowanie regulacja zawarta w art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2009 r., Sąd Apelacyjny oddalił apelację, a w uzasadnieniu tego orzeczenia wskazał, że w spornym okresie ubezpieczona bez wątplenia wykonywała działalność gospodarczą w Polsce, niezależnie od tego, czy rzeczywiście mogła osobiście ingerować w sposób prowadzenia myjni samochodowej przez syna. Wyrejestrowanie się ubezpieczonej z ubezpieczeń społecznych od dnia 1 stycznia 1999 r. nie zostało skorelowane z faktycznym zakończeniem prowadzenia przez nią działalności gospodarczej (potwierdzonym wykreśleniem z ewidencji), stąd nie wywołuje skutków w zakresie ustania obowiązku ubezpieczeniowego. Co się tyczy możliwości oceny kwestii podlegania przez odwołującą się obowiązkowi ubezpieczenia z punktu widzenia art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Sąd Apelacyjny wskazał, że przed dniem 1 maja 2004 r. ów przepis nie wymagał łącznego spełnienia przez obywatela państwa obcego przesłanki braku stałego charakteru pobytu na obszarze

Rzeczypospolitej Polskiej i warunku zatrudnienia w placówkach określonych w tym przepisie. Skoro odwołująca się nie wykazała, iż w spornym okresie nie posiadała miejsca stałego pobytu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, to nie ma do niej zastosowania regulacja z art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Składane przez ubezpieczoną dokumenty "w sposób jednoznaczny wskazują, iż w spornym okresie miejscem jej stałego pobytu były K". Twierdzenia odwołującej się, iż będąc obywatelką Austrii nie posiadała stosownego zezwolenia na pracę w Polsce, nie mogą mieć wpływu na wynik przedmiotowego postępowania w świetle składanych przez nią dokumentów. Skoro odwołująca się nie wypełniła ciążącego na niej z mocy art. 3 k.p.c. procesowego obowiązku przedstawiania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiania dowodów, to rozstrzygnięcie przyjęte w wyroku Sądu Okręgowego było prawidłowe.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego ubezpieczona zarzuciła obrazę: 1) art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - wskutek przyjęcia, że wystarczającą przesłanką uznania jej pobytu na terytorium Polski za pobyt o charakterze stałym jest "ewidentnie błędne wskazywanie przez skarżącą adresu w Kielcach w dokumentach urzędowych, dotyczących jej udziału w spółce cywilnej w rubryce <miejsce zamieszkania>", wbrew ówczesznie obowiązującym przepisom o cudzoziemcach oraz o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu; 2) art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie) w związku z art. 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne w związku z art. 2 Konstytucji RP - wskutek przyjęcia, że skarżąca podlegała polskim przepisom o ubezpieczeniu społecznym z tytułu jej udziału w spółce cywilnej pomimo "niezgodnego z prawem wpisu do ewidencji działalności gospodarczej"; 3) art. 382 § 1 k.p.c. - w wyniku bezpodstawnego pominięcia materiału dowodowego zebranego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji (potwierdzenia zameldowania ubezpieczonej na terenie Austrii z dnia 23 maja 1998 r., kopii jej

paszportu austriackiego, zeznań ubezpieczonej oraz zeznań świadków B. C. i A. S.), co w konsekwencji doprowadziło Sąd do błędnego uznania, że miejscem zamieszkania ubezpieczonej były K. i że skarżąca podlegała ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2001 r.; 4) art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c. - wskutek niewskazania w uzasadnieniu wyroku przyczyny, dla której Sąd drugiej instancji odmówił wiarygodności wskazanym wyżej dowodom, z których wynikało, że ubezpieczona, będąc obywatelką Austrii, bez pozwolenia na zamieszkiwanie lub osiedlenie się oraz bez pozwolenia na pracę, jak też bez zezwolenia właściwego organu "nie miała absolutnie żadnego prawa do prowadzenia na terenie RP działalności gospodarczej, jak również nie miała prawa na terenie RP przebywać, poza przyjazdami turystycznymi, które nie mogą być utożsamiane ze stałym pobytom" i że skarżąca na terenie RP "przebywała bardzo sporadycznie i pobyt ten nie mógł mieć i nie miał charakteru stałego".

W uzasadnieniu podstaw kasacyjnych ubezpieczona wywiodła w szczególności, że zaskarżone orzeczenie nie zawiera wyjaśnienia motywów jego podjęcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli kasacyjnej. Sąd Apelacyjny w żaden sposób nie odnosząc się do istotnych dowodów w sprawie (zaświadczenia o zameldowaniu ubezpieczonej na terenie Austrii z dnia 23 maja 1998 r., kopii jej paszportu austriackiego oraz zeznań ubezpieczonej i świadków) nie wyjaśnił dlaczego odmówił im wiarygodności i mocy dowodowej. W ten sposób uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów i tym samym czyni zasadnym kasacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez jego zastosowanie do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. Z przedstawionych przez skarżącą dowodów zaś jednoznacznie wynikało, że pobyt skarżącej w Polsce nie miał charakteru stałego. Sąd Apelacyjny nie tylko w żaden sposób nie odniósł się do tych dowodów w uzasadnieniu swego wyroku, ale - rażąco naruszając art. 382 k.p.c. - zaniechał przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego na okoliczność wyjaśnienia kwestii, czy do skarżącej, posiadającej obywatelstwo austriackie, ma zastosowanie art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W ocenie skarżącej, w niniejszym postępowaniu zostały naruszone "kanony praworządności", wbrew zasadzie wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP. Uznanie przez Sąd Apelacyjny faktu, że

skarżąca podlegała ubezpieczeniom społecznym na terenie RP pomimo "bezprawnego" wpisania jej działalności gospodarczej do ewidencji działalności gospodarczej powinno być uznane za naruszające konstytucyjną zasadę państwa prawnego. Skoro ubezpieczona - jako obywatelka Austrii - nie posiadała stosownego zezwolenia, a więc z mocy prawa nie mogła prowadzić działalności gospodarczej w Polsce, to fakt tolerowania przez organy administracji publicznej niezgodnego z prawem wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie może być interpretowany na niekorzyść skarżącej albowiem "zachęcałoby to zarówno organy władzy publicznej jak i obywateli do niestosowania lub obchodzenia prawa". Skarżąca wniosła o uchylenie obydwu wydanych w niniejszej sprawie wyroków i orzeczenie co do istoty sprawy przez ustalenie nieistnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez skarżącą w okresie od 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2001 r. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na rozprawie, co uzasadniła występującym w sprawie istotnym zagadnieniem prawnym wymagającym przeprowadzenia wykładni art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z przepisami: art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, art. 50 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu i art. 25 k.c. i wyjaśnienia, czy w rozumieniu tego przepisu "pobyt o charakterze stałym" cudzoziemca na terytorium RP jest przesłanką obiektywną, niezależną od oświadczeń zainteresowanych i wynikającą wyłącznie z posiadania zezwolenia na zamieszkanie lub osiedlenia się na terytorium RP bądź zezwolenia na pracę.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega uwzględnieniu, bowiem jest oczywiście uzasadniona. W szczególności należy przyznać rację skarżącej, że Sąd Apelacyjny

rażąco naruszył art. 382 k.p.c., przez co - w gruncie rzeczy - nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd odwoławczy nie dość, że nie starał się nawet podjąć próby wykładni pojęcia "pobyt niemający charakteru stałego" użytego w treści art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, to w swoich stosunkowo lakonicznych wywodach merytorycznych zamieszczonych w pisemnym uzasadnieniu wyroku nie przeprowadził też oceny okoliczności faktycznych, mających istotne znaczenie dla wyjaśnienia przedmiotowego sporu.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w tej ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Kluczowe znaczenie dla zastosowania tego przepisu ma zatem poczynienie stanowczego ustalenia w zakresie tego, jaki charakter ("stały", czy "niestały") ma pobyt obywatela państwa obcego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Jak przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 maja 2008 r., I UK 303/07 (OSNP 2009 nr 17-18, poz. 243) - na który powołał się Sąd Apelacyjny w pisemnych motywach swego orzeczenia - z powyższego przepisu nie wynikało przed dniem 1 maja 2004 r. wymaganie łącznego spełnienia przez obywatela państwa obcego przesłanki braku stałego charakteru pobytu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i warunku zatrudnienia w placówkach wymienionych w tym przepisie. Przed dniem 1 maja 2004 r. przez "pobyt o charakterze stałym" obywatela państwa obcego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej rozumiało się zezwolenie na zamieszkanie lub osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadanie statusu uchodźcy albo zgodę na pobyt tolerowany (udzielone na podstawie ówczesnie obowiązujących przepisów o cudzoziemcach) bądź zezwolenia na pracę (wydane na podstawie przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu). To stanowisko było rozwinięciem poglądu przyjętego we wcześniejszym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2003 r., II UK 122/03 (OSNP 2004 nr 15, poz. 270), w którym stwierdzono, że obywatel państwa obcego posiadający kartę stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu

emerytalnemu i rentowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce, a to dlatego, że posiadanie karty stałego pobytu jest równoznaczne z uzyskaniem zezwolenia na stałe zamieszkanie na terytorium RP w rozumieniu przepisów o cudzoziemcach. Wykładni regulacji zawartej w art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dokonał Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 116/08 (LEX nr 738351), w którym przyjął, że ów przepis powinien być odczytywany w ten sposób, że nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie po pierwsze - obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i po drugie - obywatele państw obcych, którzy są zatrudnieni w placówkach wymienionych w drugim członie tego przepisu. W konsekwencji oznacza to, że zakresem podmiotowym art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych są objęci zarówno obywatele państw obcych zatrudnieni w placówkach wymienionych w tym przepisie (niezależnie od charakteru ich pobytu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej), jak również obywatele państw obcych niezatrudnieni w takich placówkach, o ile tylko ich pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie miał charakteru stałego.

W najnowszym orzecznictwie, dokonując pogłębionej wykładni art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Sąd Najwyższy przyjął, iż punktem odniesienia dla wyjaśnienia kwestii, czy pobyt cudzoziemca nie ma charakteru stałego jest wymieniony w tym przepisie obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym. Skoro ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych określa zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym, to podlegają nim także obywatele państw obcych, którzy podejmują działalność stanowiącą podstawę objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. W żadnej mierze art. 5 ust. 2 ustawy nie zmienia podstawowej reguły stanowiącej, że obowiązek ubezpieczenia społecznego - również wobec obywateli państw obcych - powstaje między innymi z chwilą rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności (art. 13 pkt 4 ustawy). Dlatego charakter pobytu (stały, albo niestały) należy odnosić w relacji do powszechnego obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, czyli do podstawy ubezpieczenia. Ten charakter nie zależy w konsekwencji od tego, jaki zamiar, co do okresu przebywania w Polsce, przejawia cudzoziemiec (por. wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2009 r., II UK 11/09, OSNP 2011 nr 9-10, poz. 134). Stały pobyt w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy systemie ubezpieczeń społecznych podlega zatem ocenie w zależności od realizacji działalności, z której wynika ustawowy obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym. Stały pobyt to pobyt niezmienny w danym okresie, czyli w okresie realizacji podstawy ubezpieczenia, przy czym nie ma większego znaczenia okoliczność dotycząca tego, jaką administracyjną gwarancję prowadzenia działalności lub zapewnienie pobytu miał w Polsce obywatel państwa obcego. Liczy się to, czy obywatel państwa obcego przebywając na terytorium RP w stałym charakterze prowadził działalność pozarolniczą. O tym, czy dany pobyt ma charakter stały nie decyduje więc stały pobyt w sensie "długotrwałości i stałości pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej", albowiem w takim wypadku wyłączeniu z ubezpieczeń społecznych podlegaliby ci cudzoziemcy, których pobyt nie ma "takich cech", choć spełnialiby warunki podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako wspólnicy jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W konsekwencji Sąd Najwyższy uznał w powołanym wyroku, że cudzoziemiec prowadzący pozarolniczą działalność jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlegał ubezpieczeniom społecznym na mocy art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 i art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nawet, gdy przebywał w Polsce na podstawie zezwolenia na czas oznaczony.

Mając na uwadze powyższe rozważania i ustalone w niniejszej sprawie okoliczności faktyczne należy więc stwierdzić, że w przedmiotowym sporze nie wyjaśniono kwestii, jaki charakter miał pobyt (pobyty) odwołującej się na terytorium Polski w okresie objętym decyzją organu rentowego. W szczególności Sądy nie wyjaśniły w sposób niebudzący wątpliwości, czy na przestrzeni spornych trzech lat (1999-2001) odwołująca się przebywała na terytorium Polski okazjonalnie (turystycznie, w celach rodzinnych) i czy rzeczywiście w tym okresie w Polsce (konkretnie w K.), a nie w Austrii, znajdowało się centrum jej interesów życiowych i zawodowych. Nie bez znaczenia dla ustalenia przedmiotowej kwestii pozostaje fakt wymeldowania się ubezpieczonej w dniu 20 września 1999 r. z miejsca pobytu w Polsce (a więc urzędowe poświadczenie przez właściwy organ faktu, iż ubezpieczona od daty wymeldowania się nie przebywała pod wskazanym adresem

w Polsce). Należy przy tym mieć na względzie również fakt, iż ubezpieczona nie prowadziła w spornym okresie działalności gospodarczej jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mającej siedzibę w Polsce (jak to miało miejsce w stanie faktycznym sprawy II UK 11/09), lecz prowadzona przez nią działalność była "jedynie" działalnością podlegającą ewidencjonowaniu przez organ gminy. W aktualnych realiach gospodarczych specyfika takiej działalności może przejawiać się w szczególności tym, iż będzie ona prowadzona "na odległość", zaś przedsiębiorca (w szczególności obywatel państwa obcego) prowadzący w ten sposób działalność gospodarczą może dla załatwiania codziennych, bieżących spraw biznesowych (w tym do kontaktów z urzędami) posługiwać się osobami trzecimi, mieszkającymi w Polsce. Co więcej, nie jest wykluczona wcale sytuacja, w której cudzoziemiec prowadzący w ten sposób działalność gospodarczą na obszarze Polski w ogóle (tzn. ani przez jeden dzień) nie pojawi się na jej terytorium. Wówczas nie można mówić o jakimkolwiek jego "pobycie" (tym bardziej - mającym "charakter stały") na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Należy zatem przyjąć, że prowadzenie w ten sposób działalności gospodarczej przez obywatela państwa obcego z pewnością nie może być uznane za podstawę objęcia go obowiązkiem ubezpieczeń społecznych w Polsce z powołaniem się na okoliczność, że w jego przypadku nie zachodzi wyłączenie, o którym mowa w art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń. Skoro Sąd odwoławczy nie poczynił w tym kierunku jednoznacznych ustaleń i stosownych rozważań a tym samym nie wyjaśnił istoty niniejszego sporu, to koniecznym było uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, celem wyjaśnienia, czy w spornym okresie odwołująca się rzeczywiście podlegała obowiązkowi ubezpieczeń społecznych według polskiego ustawodawstwa z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej.

Sąd Najwyższy rozpoznał skargę na posiedzeniu niejawnym dlatego, że była ona - w świetle dotychczas poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych - oczywiście uzasadniona wskutek naruszenia art. 382 k.p.c. i art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z powołanych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał Sądowi Apelacyjnemu sprawę do ponownego rozpoznania, o czym orzekł

na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c.